

Tijd voor stevige keuzes

De houdbaarbaarheid van de Wmo 2015 in een geïndividualiseerde en vergrijzende samenleving

- De Wmo 2015 functioneert steeds minder als voorzieningenwet.
- Wmo is breed vangnet geworden voor zeer uiteenlopende problemen en doelgroepen.
- Externe factoren zeer bepalend, waaronder demografie, huisvesting, bestaanszekerheid, arbeidsmarkt en andere zorgwetten.
- Zelfredzaamheid lastig stuurbaar, en wordt vooral buiten de Wmo 2015 vormgegeven.
- Sturing is complex omdat totaaloverzicht ontbreekt.

Wat wordt de reikwijdte van de Wmo?



Aanbevelingen

Bepaal de plek van de Wmo 2015 binnen en buiten het sociale en zorgstelsel:

- Organiseer meer samenhang in het sociaal en zorgdomein.
- Voorkom fragmentatie in de lokale, regionale en landelijke toegang.
- Maak tegelijk een heldere afbakening tussen zorgwetten en wetten in het sociaal domein, die voor mensen transparant maakt waar, hoe en welke ondersteuning zij kunnen krijgen.
- Geef rekenschap aan de langjarige ondersteuningsbehoefte van mensen met een levenslange en levensbrede beperking.

Zelf- en samenredzaamheid wordt in belangrijke mate bepaald buiten de zorg:

- Zorg voor een afdoende aanbod aan geschikte huisvesting voor ouderen, mensen met een beperking en dakloze mensen.
- Bewaak de bestaanszekerheid van alle inwoners.
- Prioriteer de ondersteuning op verschillende leefdomeinen waar de impact op bestaanszekerheid het grootst is. Dit kan voor verschillende doelgroepen anders zijn

Verminder de druk op maatwerkvoorzieningen en versterk tegelijkertijd de sociale basis en collectieve ondersteuning:

- Geef ruimte om te prioriteren op de mensen die de ondersteuning het hardste nodig hebben, maar richt ook op maximale (herwonnen) zelfredzaamheid.
- Communiceer dat mensen zichzelf moeten voorbereiden op de beperkingen van 'de oude dag'.

- Stimuleer maximaal het aanbod van mantelzorg, verleid actieve AOW-ers tot het verlenen van (informele) zorg.
- Ondersteun een gezonde en fijne werkplek voor zorgverleners.
- Financiële redzaamheid is ook onderdeel van zelfredzaamheid. Inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdragen passen daarbij.
- Zorg voor een duidelijke beleidsagenda en voldoende middelen voor een gezonde sociale basis.
- Leer als professionals en overheid actief en meer van de burger en van elkaar over wat werkt in de praktijk.
- Probeer waar mogelijk de ondersteuning collectief aan te bieden.
- Verdere professionalisering van het sociaal werk, dat een ankerpunt vormt in het collectiviseren en wijkgericht- en opbouwwerk.

Randvoorwaarden voor een beter functionerend stelsel:

- Organiseer voor enkele onderdelen van de individuele ondersteuning – in gezamenlijkheid – landelijke kaders en standaarden. Dit vermindert de kans op disfunctionele of onbegrepen diversiteit die het maatschappelijk draagvlak ondergraaft; maak daarmee de uitvoering op onderdelen eenduidiger.
- Versterk de datakwaliteit in de volle breedte van de ondersteuning. Zorg hier voor een expliciete wettelijke verankering.
- Rijk en gemeenten moeten ook hun verantwoordelijkheidsverdeling op onderdelen herijken.
- Besteed in het hele zorgstelsel meer aandacht aan het functioneren van de markt van het zorgaanbod en de rol die zorgaanbieders spelen.